ג) **ור' יוסי סבר.** דוקא גדרה ניקף דגלי דעתיה אבל גדרה מקיף לא: **רוניא אקפיה רבינא.** ד' שדות היו לרבינא סביבות ארבעה מצריו של רוניא וגדרן: **הב לי כמה דגדרי.** כרב הונא אליבא דר' יוסי דאמר הכל לפי מה שגדר דהכי קי"ל כדמוכח לקמן: **יומא חד הוה גדר.** רוניא היה גודר תמרים מדקל שבשדהו: **קיבורא דאפיני.** אשכול של תמרים משל רוניא ובפניו: **רמא ביה קלא.** געד בו רוניא באריסיה דרבינא: **א"ל.** רבינא גלית אדעתיך שאביני הדקלין עליך וניחא לך בשמירתן: **לא יהא אלא עיזי בעלמא מי לא בעיים כו'.** כלומר אפי' איכך ירא מן הגנבים צריך אתה לשמרן מן העזים: **ולאו גברא בעיים לאכלויי.** להזעיק ולגעור בהן ד) ס)ורעים מתרגמי' אכלי (תהלים יח) וכן כל לשון הכרזה בתרגום יהונתן: **פייסיה במה דאיפיים.** טוב לך (ג) להתפייס באגר נעירא הואיל ונתרצה לכך: הגה"ה **ואי לא דאיננא לך כר' יוסי כו'** מכלל דהכי הלכתא. וכן פסק ר"ח. תמ"ש: **ארבעה לצלא ד' לצלא.** אני שמעתי אלא רצען עני ולצלא רצען עשיר וכך אמר לו ארבע ככרות צריכין לרצען עני למאכלות ביתו ליום כמו שצריכין לעשיר וזה עני הוא וצריך לו השדה לפרנסה וכשם שאתה אומר לו הסתלק מעלי בדינא דבר מצרא משום ועשית הישר והטוב ע) כך אני אומר לך עשה ישר וטוב לעני זה ואל תסלקהו ויש לגמגם דהעור קרוי צלא ולא הרצען כדאמרי' בעלמא (נדרים דף נו:) מאי דרגש ערקא דצלא ואומר אני רוניא רצען היה ד) ונותן עורות לעבדנין לעשות מהן מנעלין למוכרן בשוק וכך אמר לו רב ספרא לרבינא העני זה שכרו מועט שהוא צריך ליתן שכר הרבה לעבדנין דאמרי אינשי ארבעה זוזי לעורך מקח העור וארבעה זוזי לשכר העבדנין והיינו צלא לפיכך עשה ישר וטוב ותהי לו שדה זו לפרנסת ביתו ע) ול"נ ד' צלא ד' ככרות צריך לעבדן עני וד' לצלא כמו כן ד' לעורך עבדן עשיר ומשל הוא כנגד רוניא שהיה לו שדה אחת בתוך שדות של רבינא כדאמר לעיל דרבינא אקפיה מארבע רוחותיו ובעכשיו קנה לו שדה אצל מצר רבינא ומפסיק שדה רבינא בין שדותיו וא"ל רב ספרא לרבינא שיעשה הישר והטוב להניח לרוניא אותה (פ) דעכשיו יהיה לו שנים שכמו שצריך שמירה לשני שדות [צריך] ג"כ לאחד ומכמה דברים יציאת האחד מרובה כיציאת שנים ונמצא רוניא משתכר: **מתני' מחייבין אותו לבנותו עד ד' אמות.** דבהכי סגי להיזק רמיה: **בחזקת שנתן.** אם אמר האחד לאחר שבנאו אני עשיתיו משלי אצלא רצה זה לסייעני ותובעו אני היציאה וזה אומר נתתי חלקי נאמן: **עד שיביא.** המובע עדים שתבעו ולא נתן לו דכיון דחובה עליו לסייעו ומשפט זה לכל גלוי לא היה בונה משלו אלא היה נוטע עליו בג"ד: **סמך לו כותל אחר.** נאמר שבנאו האחד למעלה מד' אמות הרבה ולא רצה האחר לסייעו בהגבהתו סמך השני כותל אחר כנגד כותל זה כדי לסכך ולתת עליו תקרה מכותל לכותל אע"פ שלא נתן עליו עדיין התקרה: **מגלגלין עליו אם הכל.** דגלי דעתיה דניחא ליה בהגבהה דהיאך: **בחזקת שלא נתן.** אם בא הראשון ותבעו לדין לאחר שסמך את כותלו לכותל ראשון ואומר לו תן לי חלקך במה שהגבהתי וזה אומר נתתי חלקי אינו נאמן אלא בעדים שאין משפט זה גלוי לכל ועד שיתיישבו בית דין אינו עשוי ליתן: **גמ' הקובע זמן לחבירו.** במלוה שהלוהו:

ליליא

ד) **הגה"ה** כתב בספרים אבל מקיף לא יהיב ליה אלא דמי רביעית. וקשה דמנלן דיהיב ליה לפי' דמי רביעית דילמא לא יהיב ליה כלל וכן משמע בפ' כילד הרגל (נ"ק דף כ: ושם ד"ה עעמא) דקאמר טעמא (ו) דניקף הא מקיף פטור ש"מ זה נהנה וזה לא אם כתר פטור ודמי שאני התם דאל"ל לדידי סגי לי בנטירא בר זוזא מיהו יש לדחות דה"ק לדידי סגי לי בנטירא בר זוזא הלכך פטור מלסייע לד' רוחות אבל רביעית יסייע דאין לך אדם שלא יסייע לרביעית שיהיה גדור מארבע רוחותיו: **ואי לא דאיננא לך ברב הונא אליבא דר' יוסי.** קצת היה נראה שלא להפחידו היה אומר כן מדלא קאמר ואי לא מגבינא לאפדנא מינך או מחינא לך בסילוקה דלא מצא דמא ואע"ג דבגולב הגזל (סוכה דף לד: ושם ד"ה ולדרוש) אמר שמואל להגהו דמזבני אסא אשוו זביניכו ואי לא דרשינן לכו כר' טרפון ובעי למימר התם דלהפחידם היה אומר כן הכא נראה דהכי ס"ל כדפירש רש"י ועוד מדקאמר ליה זיל פייסיה במאי דאיפיים ואי לא דאיננא לך דינא כר"ה אליבא דרבי יוסי רוניא זבן ארעא אמיצרא דרבינא סבר רבינא לסלוקי משום דינא דבר מצרא א"ל רב ספרא בריה דרב ייבא לרבינא אמרי אינשי ארבעה לצלא ארבעה לצללא: **מתני'** ו)א כותל חצר שנפל מחייבין אותו לבנותו ב)עד ארבע אמות בחזקת שנתן עד שיביא ראיה שלא נתן ג)מד' אמות ולמעלן אין מחייבין אותו ד)סמך לו כותל אחר אע"פ שלא נתן עליו את התקרה מגלגלין עליו את ה)בחזקת שלא נתן עד שיביא ראיה שנתן: **גמ'** אמר ריש לקיש הקובע זמן לחבירו ו)ואמר לו פרעתיך בתוך זמני אינו נאמן ולואי שיפרע בזמנו אביי ורבא דאמרי תרוייהו עביד אינש דפרע בגו זימניה דמתרמו ליה זוזי אמר איזיל איפרעיה כי

ו) **רוניא אקפיה רבינא** מארבע רוחותיו א"ל הב לי כמה דגדרי לא יהיב ליה הב לי לפי (ה) קנים בזול לא יהיב ליה הב לי אגר נטירותא לא יהיב ליה יומא חד הוה קא גדר דיקלי אמר ליה לאריסיה זיל שקול מניה קיבורא דאהיני אזל לאתויי רמא ביה קלא א"ל גלית דעתך דמינח ניחא לך לא יהא אלא עיזא בעלמא מי לא בעי נטירותא א"ל עיזא בעלמא (ב) לאו לאכלויי בעיא א"ל ולא גברא בעית דמיכלי לה אתא לקמיה דרבא א"ל זיל פייסיה במאי דאיפיים ואי לא דאיננא לך דינא כר"ה אליבא דרבי יוסי רוניא זבן ארעא אמיצרא דרבינא סבר רבינא לסלוקי משום דינא דבר מצרא א"ל רב ספרא בריה דרב ייבא לרבינא אמרי אינשי ארבעה לצלא ארבעה לצללא: **מתני'** ו)א כותל חצר שנפל מחייבין אותו לבנותו ב)עד ארבע אמות בחזקת שנתן עד שיביא ראיה שלא נתן ג)מד' אמות ולמעלן אין מחייבין אותו ד)סמך לו כותל אחר אע"פ שלא נתן עליו את התקרה מגלגלין עליו את ה)בחזקת שלא נתן עד שיביא ראיה שנתן: **גמ'** אמר ריש לקיש הקובע זמן לחבירו ו)ואמר לו פרעתיך בתוך זמני אינו נאמן ולואי שיפרע בזמנו אביי ורבא דאמרי תרוייהו עביד אינש דפרע בגו זימניה דמתרמו ליה זוזי אמר איזיל איפרעיה כי

רבינא מצרן מג' רוחות ורוניא מרוח אחת ואף על גב דאמר בהמקבל (ב"מ דף קח:) הני ארבע בני מצרא דקדיש חד מינייהו וזבן מאי דזבן זבן מ"מ סבר רבינא לסלוקי משום שהיה מצרן מג' לדדין ורוניא רק מרוח אחת א"ל רב ספרא אמרי אינשי ארבעה לצלא פירוש לעור גדול צריך ליתן לעבדן ד' זוזי וד' לצללא עור קטן כלומר צריך ליתן מן הקטן כמו מן הגדול שיש טורח בקטן כמו בגדול ה"נ מאי טעמא דינא דבר מצרא משום שיהיו כל שדותיו סמוכין שיוכל לחורשן בבת אחת ולכך הוא מצרן מרוח אחת כמו אתה מג' רוחות וה"ר אברהם פירש דהך ארעא דזבן רוניא אמיצרא דרבינא היינו אמצרא דאותן שדות שהיה רוניא אריס בהן כדאמרי' רוניא שאצלא דרבינא הוה וה"ק ליה רב ספרא לרבינא אע"פ שאין לרוניא בגוף הקרקע כלום מכל מקום הואיל שהוא עובדן הרי הוא מצרן (ו) כמו דאמרי אינשי ארבעה לצלא נותנין ד' זוז על העור וכמו כן צריך ליתן לצללא לאומן המעבד את העור: **מארבע** אמות ולמעלה אין מחייבין אותו כו' בחזקת שלא נתן.

איירי כגון דידעינן דקדש חד ואתרייה לחבריה והיה מסרהב כדמשמע ליעגא אין מחייבין אותו ולכך הוי בחזקת שלא נתן וא"ל להעמיד בשעשה חזית: **אע"פ** שלא נתן (ח) תקרה מגלגלין עליו את הכל. אע"ג דזה נהנה וזה לא חסר פטור מ"מ כיון דגלי דעתיה דניחא ליה בהוצאה חייב וכן משמע נמי בכילד הרגל (נ"ק דף כ: ושם) דקאמר טעמא דניקף הא מקיף פטור ש"מ זה נהנה וזה לא חסר פטור ואפ"ה כשעמד ניקף חייב כן נראה לי אי נמי הכא זה חסר הוא שגורם לו שהגביה הכותל למעלה מד' אמות כדי שלא יהיה לו היזק ראיה בשוש עניו ממנו: **הקובע** זמן לחבירו. אור"י דוקא קובע זמן אבל בתחת הלוואה לא חשיב ליה תוך שלשים תוך זמני **ובא** בזמנו ואמר פרעתיך תוך זמני אינו נאמן. ונראה לי שיש עדים שחייב לו וקבע לו זמן דאי לאו הכי ניהמניה שפרעו תוך זמן במיגו דאי בעי אמר לא הלוית לי כלום או לא קבעת לי שוש זמן ולקמן מיבעי ליה אי

ח) נראה דל"ל והנראה היא מחמת שהוא לד בגיטו ע"י אותו כותל.

הגהות הב"ח

(א) גב' הב לי לפי דמי קנים: (ב) שם בעלמא לאכלויי בעיא כל"ל ומיגא לאו נמתק: (ג) רש"י ד"ה פייסיה וכו' טוב לך שניאות להתפיים: (ד) ד"ה ארבעה לצלא וכו' לרצען היה ולוקח עורות ונותן עורות לעבדנין: (ה) **באר"ה** אותה שדה דעכשיו: (ו) תוס' ד"ה הג"ה וכו' דקאמר טעמא דגדר ניקף: (ז) ד"ה ארבעה וכו' הכי הוא מלגן כמוך לאמרי אינשי: (ח) ד"ה אע"פ שלא נתן עליו את התקרה מגלגלין וכו' טעמא דגדר ניקף:

מוסף רש"י

מנה לי בידך אמר לו הין. ובפני עדים ואמר להם אתם עדי (שבועות מב:). **נתתיו לך פטור.** מלגלם ומשטעה לאוריימתא (שם). אין לך בידי. לא היו דברים מעולם, חייב. לשלם ואינו נאמן בשבועה, שהרי הוחזק כפרן (שם). **הימלטי.** שנוטעים נפרים סביב פתחי מלונות ופתחין ונמקום מורי קיבוע הקורות (ב"ק פז:).

רבינו גרשום

הב לי כמה דגדרי. הואיל והוקפת שדך מד' רוחותיה ומשתמרת תן לי לפי חלקך המגיעך מהרצאותי: הב לי דמי קנים בזול. כלומר אם לא תרצה ליתן שיעור גדר טוב תן לי מידה שיעור דמי קנים בזול: הוה קא גדר דיקלא. היה (ולקט) [לוקט] דיקלא: א"ל רבינא לאריסיה זיל אייתי לי קיבורא. כגון אשכול של ג' או ד' תמרים תלוים בקנה א' מאותו דקל: רמא קלא. גער בו באותו אריס שלא יגע בתמרים: דניחא לך. בהני גדרים דגדרי: אלא עיזא בעלמא. כלומר מי לא בעית למעביד נטירותא מחמת עיזי דלא ליפסדו בשדך והשתא לא צריכת: פסיקנא לך כרב הונא

עין משפט נר מצוה

כב א מיי' פ"ג מהל' שכנים הל' ו סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' קמו סעיף י:

כג ב מיי' שם הל' כ טוש"ע שם סעיף ח:

כד ג ד מיי' שם הל' ו טוש"ע שם סעיף י:

כה ה מיי' שם הל' ג טוש"ע שם סעיף יא:

רבינו גרשום (המשך)

אליבא דר' יוסי. דאמר הכל כמה שגדר: ארבעה לצלא ארבעה לצללא. כלומר דהיכי דצריכי לאושכף עשיר שהוא (דלא) [צלא] ד' ככרות למזונותיו ואנשי ביתו כך צריכין לעבדן עני משל אמר לו כלומר מעשה זה דבר מיצא אינו אלא משום ועשית הישר והטוב וכיון דזה רוניא עני הוא (אעפ"כ) אינו יכול לחיות בלא שדה (שאם) [ואם] לא יקח עכשיו יפסיד מעותיו ואין לו במה להתפרנס משום הכי לא תוכל לסלוקיה דאין לך ועשית הישר והטוב גדול מזה דתשביק ליה למיזבן: **פשקא** כותל חצר שבין ב' חצירות שנפל מחייבין אותו למעכב שיסייע לבנות עד ד' אמות משום היזק ראיה והואיל דמחייבין ליה לסייעיה אם טוען הלה לא נתן לי כלום אלא אני לבדי בניתי לי משלי וזה אומר נתתי הרי הוא בחזקת שנתן עד שיביא ראיה עדים שלא נתן: מד' אמות ולמעלה אין מחייבין אותו. לסייעו לבנותו דהשתא ליכא היזק ראיה: סמך לו זה. שלא נתן מד' אמות ולמעלה ובנה זה בחלקו כותל אחר גבוה כמו זה שהגביה חבירו משלו שנתכוין לבנות שניהן ביחד ושיהיה כותל זה שהגביה חבירו אחד מכותל הבית: אע"פ שלא נתן עליו את התקרה. על כותל זה שהגביה חבירו אלא כעין קונדסין ונתן עליהם את התקרה מצד אחד על כותליו אעפ"כ מגלגלין עליו את הכל מה שהרוציא זה על אותו גובה יותר על ד' שאע"פ שלא נתן התקרה עליו נהנה הוא מן הכותל ז) וההנאה היא בביתו מחמת אותו כותל: והואיל דמארבע אמות ולמעלה אין מחייבין אותו לבנות אם טוען הלה ואמר אני נתתי והגבהתי עמו והלה אומר לא נתת הרי הוא בחזקת שלא נתן עד שיביא ראיה שנתן: הקובע זמן לחבירו. לפרוע לו את חובו:

ז) נראה דל"ל והנראה היא מחמת שהוא לד בגיטו ע"י אותו כותל.

מי אמרינן מיגו במקום חזקה ומ"מ אין להוכיח מכאן דקסבר רש לקים המלוה את מציריו בעדים אין צריך לפורעו בעדים דאפשר דמייריי הכא שהלוהו שלא בעדים אלא הודה לו בפני עדים דאפילו למ"ד צריך לפורעו בעדים ה"מ היכא דהלוהו בפני עדים מעיקרא דלא היימניה אלא בפני עדים ואם תאמר מכל מקום ניפשוט מהכא דלא אמרינן מיגו דאי בעי אמר פרעתיך עתה ואומר ר"י דהא לא אשיב מיגו כיון דמייריי דקיימי ביום אמרון של זמן ואע"ג דמסקינן בשילהי השואל (ב"מ דף קכ: ושם) דעביד איניש דפרע ביומא דמישלם זימניה מ"מ אין זה מיגו דלא חליף איניש למימר פרעתיך היום אבל רגיל הוא לומר פרעתיך אתמול ושכחת: **כי היכי דלא ליטרדן.** אע"ג דבפ' יש נכור (נכורות דף מט. ושם) תנן נכור בתוך שלשים יום בחזקת שלא נפדה ואומר ר"י דהתם לא שייך האי טעמא דלא ליטרדן דהוי ממון שאין לו תובעין מיהו קשיא לרבי מפרק השואל (ב"מ דף קכ: ושם) דאמר בעו מיניה מרבי ינאי שוכר אומר נתתי ומשכיר אומר לא נטלתי על מי להביא ראיה אימת אי בתוך זמנו תגיעא מת (ג) בתוך שלשים יום בחזקת שלא נפדה והשתא היכי מדמי לה לנכור דהתם לא שייך למימר לא ליטרדן ולכך צריך לומר דנכור נמי איכא טירדא דמלוה שצריך מיד ליתן זוזרזין מקדימין ומפרש ר"י טעם אחר דהכא כיון דחייב לו ואיתרמי ליה זוזי פורע לו תוך הזמן דלא ליטרדן אבל בנכור דאכתי לא איחייב כלל עד לאחר ל' יום ושמא ימות בתוך ל' ויפטר וכן שוכר שמא יפול ביתו של משכיר ויצטרך שוכר לבנות דלא עדיף מייה ומיהו קשיא הא דפריך לר"ל מכותבל חבר שנפל ודייק מייה דעביד איניש דפרע בגו זימניה לאחיי ורבא ודייק דעביד איניש דפרע בגו זימניה לאחיי ושאני הכא בגבי סמך לה כהותל ומיהו בכמה מקומות יכול לומר וליטעמיך ולא קאמר: **אילימא** דא"ל **פרעתיך בזמני פשיטא.** ול"ת ואמאי פשיטא הא כיון דאין אדם פורע תוך זמנו ואין סהדי שזה עשה כותל איצטריך לאשמועינן דאין צריך לפורעו בעדים דאפילו בעדים לא יפרע אלא בשבועה דאין צריך לפורעו בעדים התם משום דלא היימניה מעיקרא אבל הכא ליכא שום הוכחה דלא היימניה הילכך פשיטא דאין צריך לפורעו בעדים: **ואפילו** מיתמי. **ואע"ג** דאמור רבנן הבא **ליפרע** בו'. נראה דביתומים גדולים מיירי אבל בקטנים לא גבי אפי' תוך זמנו (ג) לרב פפא דמפרש טעמא דאין נזקקין משום פריעת בעל חוב מצוה ויתמי לאו בני מיעבד מצוה נינהו ואפילו לרב הונא בריה דרב יהושע דמפרש טעמא משום צרכי לא גבי מיתמי קטנים אפילו תוך זמנו דאין מקבלים עדות בחיי האב (ד) מצית למימר דחיישינן לצרכי אפילו תוך הזמן בקטנים כדאשכחן גבי אלמנה בפרק השולח (גיטין דף לד: ושם) דתנן אין האלמנה נפרעת מנכסי יתומים אלא בשבועה וטעמא משום שמא התפיסה הבעל לצרכי אע"פ שהוא תוך הזמן ומיהו מאלמנה אין ראיה דהתם חיישינן לצרכי אפילו בגדולים משום דאית בה בתנאי בית דין כדאמרינן בהנשא (כתובות דף קב: ושם) דחיישינן טפי לצרכי בנותיו מבבת אשתו משום כיון דאיתנהו בתנאי בית דין אימור לצרכי אתפסיקנהו ואין להביא ראיה מדלא קאמר הכא אע"ג דאמור רבנן אין נזקקין לנכסי יתומים קטנים אא"כ רבית אוכלת בהן כו' דלא מיירי בקטנים אלא דוקא בגדולים דשמא משום רב פפא נקט מילתיה בגדולים אי נמי נקט ההוא דהבא ליפרע לאשמועינן דגבי אפילו בלא שבועה ואין להביא ראיה מהלהי דמכילתין (דף קעד:) דקאמר מאי ביניייהו דרב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע ולא קאמר איכא ביניייהו כגון דמית לוה תוך הזמן דלרב הונא גבי דהא רב הונא ורב פפא אמר בשמעתין דלית להו חזקה דרש לקים ועוד דבכמה מקומות יכול למצוא איכא ביניייהו טובא ואינו חושש לומר אלא דבר אחד או שנים כדאמרינן בהמניח (ב"ק דף לג. ושם ד"ה הקדישו) גבי פלוגתא דיוסף הסור מיהו יש להביא ראיה דאפילו רב הונא דמפרש טעמא משום צרכי לא גבי מיתומים קטנים אפילו תוך הזמן דפריך עליה דרב אסי בפ' שור היתומים (ערכין דף כב. ושם) ודחיק עלה לשנויי בבעל חוב[ה] שקיבל עליו לזו ולא לזו ולא משני הכא במאי עסקינן בשלא הגיע הזמן בחיי האב ואין לומר דההיא סוגיא סברה כטעמא דרב פפא דהא במסקנא [ו]משני כשחייב מודה והאי שיטוא ליתא אליבא דטעמא דרב פפא וכן יש להוכיח מגופיה דמילתיה דרב אסי דקאמר אלא אם כן רבית אוכלת בהן יר' יוחנן אינו מוסיף כי אם כתובת אשה משום מזוני משמע בעל חוב לא משתכח בשום ענין דנפרעין ומסתמא רב אסי ורבי יוחנן אית להו חזקה דרש לקים דהכי הלכתא כדפסיק בשמעתין ועוד אי לית להו חזקה דרש לקים א"כ קי"ל כרש לקים בארבעה דברים ובריש החולץ (יבמות דף לו. ושם) לא פסיק רבא כוותיה אלא בתלת אע"ג דרבא ודאי[ז] פליג אריש לקים בשמעתין מ"מ גם לדידן מוכח דלא קי"ל כרש לקים אלא בתלת ובפרק ד' וה' (ב"ק דף לט. ושם) דפריך לרבי יוחנן דאמר מעליית יתומים והאמר רבי יוחנן אין נזקקין לנכסי יתומים אלא לכתובת אשה אע"ג דקיימא לן דטעמא הוי משום צרכי והתם בשור שנגח לא שייך צרכי מ"מ פריך שפיר דרבי יוחנן אית ליה אין נזקקין בכל ענין אפילו במלוה הבא מחמת עצמו דלא שייך צרכי מטעם דאין מקבלין עדות אלא בפני בעל דין: **אע"ג** דאמור רבנן הבא **ליפרע** מנכסי יתומים בו'. ותניא נמי בפ' הכותב (כתובות דף פז. ושם) אבל מה שעשה שהרי אמרו חכמים הבא ליפרע בו' משמע שהיא משנה בשום מקום ותימה היכא אמרו חכמים דמאלמנה ליכא למילף דשאני אלמנה דאית לה בתנאי ב"ד וחייבין לצרכי טפי ואומר ר"י מדתנן בפרק הכותב (שם דף פד.) גבי מי שמת והניח אשה ובעל חוב והיה לו מלוה ופקדון ביד אחרים כו' יתנו ליוכשים שכולה לריכים שבועה ואין היורשין צריכין שבועה ועוד תנן בשבועות (דף מה.) וכן היתומים מן היתומים לא יפרעו אלא בשבועה וכו' שלא מצינו בין שטרותיו של אבא שטעה זה פרוע שלמא גם האב היה נשבע שאינו פרוע מכאן משמע שאם הוציא שטר חוב על חבירו וא"ל אישתבע לי דלא פרעתיך בגו זימניה אין צריך לעשות שבועה: **מי אמרי'** במקום חזקה מה לי לשקר או לא. הקשה הר"י בר מרדכי והא הך חזקה עדיפא משטר דבשטר אינו גובה אלא בשבועה ובהך חזקה גובה בלא שבועה וא"כ מאי קא מיבעיא ליה הא פשיטא דמיגו במקום עדים לא אמרינן כ"ש במקום חזקה דעדיפא טפי ואור"י דלא קשה כלל דודאי עדים עדיפי מחזקה דאי אמרי שפרעו אפי' בתוך הזמן פטור ואי אמרי אפילו אחר זמן ידענו שלא פרעו היה גובה מן היתומים בלא שבועה ומה שצריך שבועה כיש לו שטר זהו לפי שאינו מוכיח מתוך השטר אם פרע ואם לאו דזימנין דזייר ליה אפשיטי דספרא דאמרינן בפ"ק דב"מ (דף ז.) אך קשה דמ"מ תפשוט דלא אמרי' מיגו במקום חזקה מדרמי בר חמא דאמר בפרק כל הנשבעין (שבועות דף מה: ושם) המפקיד אצל חבירו בשטר צריך להחזיר לו [ח](בשטר) ולא מהימן לומר החזרתי לך במיגו דאי בעי אמר דנאנסו משום דמלי א"ל שטרך בידי מאי בעי וכ"ש דלא אמר מיגו במקום חזקה דחזקה עדיפא דאין צריך שבועה וטעמא דשטרך בידי מאי בעי לא מהני לפוטרו משבועה ושמא סוגיא דהכא לא סברה כרמי בר חמא ולא דמי כלל להוא [ט]דפרק האומר (דף סד: ושם) דאמר היכא דמוחזק לן דאית ליה אחים ואמר יש לי בנים דנאמן במיגו דאי בעי פטר לה בגיטא וכן ההיא דהאשה שלוש (יבמות דף קטו. ושם) דבעי החזיקה היא מלחמה בעולם מי אמר מיגו דאי בעי אמרה שלוש בעולם או דלמא כיון דהחזיקה היא ואמרה בדדמי לא אתי מה לי לשקר ומרע לחזקה ומייתי התם מעין ההיא בעיא לא דמי כלל להך דהכא ומיהו קשה מדתנן ביבמות בפרק בית שמאי (דף קיא:) יבמה שאמרה מתוך שלשים יום לא נבעלתי כופין אותו אחר שלשים מנקשים הימנו ומפרש התם דעד שלשים יום מוקי אינשי אנפשיה טפי לא מוקי ולכך לאחר שלשים יום אין כופין דלא מהימנא אף על גב דאית לה מיגו [י]דאי בעיא אמרה אינו יכול לבא עלי דנאמנת כדמוכח בסוף נדרים (דף לא.):

ואמר

אילימא דא"ל פרעתיך בזמני. כשהשלמת את גובה אלמנה: **פשיטא.** דנאמן שהרי זו טענת מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי כלום: **אלא לאו דאמר ליה פרעתיך בחוך זמני.** קודם שהשלמת לאלמנה אמות: **מ"ש.** מסיפא בחזקת שלא נתן כו': **אילימא דא"ל פרעתיך בזמני.** כשגמרתי את כותלי וילעתי כמה נתחייבתי לסייע בהגבהתן: **מי יימר דמחייבו לי רבנן.** הילכך אפילו אמר פרעתיך בזמני לא מהימן: **ואפילו מיתמי.** אם מת הלוה בתוך זמנו גובה חובו מן היתומים בלא שבועה ולא חיישינן דילמא פרעיה: **מה לי לשקר.** אי בעי אמר ליה פרעתיך בזמני הילכך כי א"ל נמי פרעתיך בתוך זמני נאמן בשבועה: אי

כי היכי דלא ליטרדן תנן בחזקת שנתן עד שיביא ראיה שלא נתן היכי דמי אילימא דאמר ליה פרעתיך בזמני פשיטא בחזקת שנתן אלא לאו דאמר ליה פרעתיך בתוך זמני אלמא עביד איניש דפרעיה בתוך זמניה שאני הכא דכל [ט]שפא ושפא זימניה הוא ת"ש בחזקת שלא נתן עד שיביא ראיה שנתן היכי דמי אילימא דאמר ליה פרעתיך בזמני אמאי לא אלא לאו דאמר ליה פרעתיך בתוך זמני אלמא לא עביד איניש דפרע בגו זימניה שאני הכא דאמר מי יימר דמחייבו לי רבנן רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע עבדי כאביי ורבא מר בר רב אשי עבד כר"ל [י]והלכתא כר"ל [כ]ואפילו מיתמי ואע"ג [כא]דאמר מר [כב]הבא ליפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה [כג]חזקה לא עביד איניש דפרע בגו זימניה [כד]איבעיא להו תבעו לאחר זמן ואמר לו פרעתיך בתוך זמני מהו [כה]מי אמרינן [כו]במקום חזקה (ח) אמרינן [כז]מה לי לשקר או

ה: עין משפט נר מצוה

כו א ב מיי' פי"ד מהל' מלוה הל' ז סמג עשין פד טוש"ע מ"מ סי' עח סעיף ח:

כז ג מיי' שם סמג עשין לד טוש"ע מ"מ סי' קח סעיף יז:

כח ד ה מיי' שם סמג שם טוש"ע מ"מ סי' עח סעיף ח:

רבינו גרשום

כי היכי דלא ליטרדן. שלא יתבעו בזמנו: אילימא בזמנו. בשעת השלמת ד' אמות פשיטא דנאמן דמי איכא למאן דאמר דבזמנו לא הוי נאמן: אלא בתוך זמנו. קודם השלמת ד' אמות ואפ"ה קתני דנאמן דבחזקת שנתן הוא אלמא עביד איניש דפרע בגו זימניה ותיובתא דריש לקיש. אמר לך ריש לקיש בעלמא אימא לך דלא עביד איניש דפרע בגו זימניה ושאני הכא גבי כותל אמאי נאמן דליכא תוך זמנו דכל שעה ושעה כל דימוס ודימוס שבנה זמנו הוא לסייע ומש"ה נאמן: ת"ש מסיפא. הא סיפא קשיא לאביי ורבא אמרי לך אביי ורבא בעלמא אימא לך דעביד איניש דפרע בגו זימניה ושאני הכא גבי סמך לו כותל דמש"ה אינו נאמן כי טעין דפרע חלקו קודם שסמך ל) דאמרי' ליה אימר אמר סבר בדעתו הואיל ואינו חייב עכשיו לסייע בהגבהה למה ליה למיתן ליה מי יימר דמחייבי (ליה) [ל"ן רבנן למיתן כשאסמוך הכותל ומשום האי סברא לא יהיב ליה מידי ואי טעין דיהיב אינו נאמן: ואפ' מיתמי. שאם טעין אחד לחבירו פרעתיך תוך זמנו ומת והניח יתומים חייבין היתומין לשלם דלא יכלי למטען שמענו מאבינו שאמר שפרע לו בתוך זמנו ואע"ג דאמרי' הבא ליפרע מנכסי יתומין אע"פ שיש לו שטר לא יפרע אלא בשבועה דאמרי' אלו היה אבוהן קיים הוה מפיק שובר ומרע ליה לשטרא אפ"ה דמחמרינן כל כך בנכסי יתמי אפ"ה אי אמר אבוהן לבעל חובו פרעתיך בתוך זמנו ומת מגבי מיתמי: מה לי לשקר כמקום חזקה. כלומר הואיל ויכול הוא לטענן לפטור עצמו בחזקה דאדם פורע בזמנו והואיל ויכול לפטור עצמו בזמנו ואמר תוך זמנו אמרי' מה לי לשקר:

ח) [נראה דל"ל דאמרי' ליה דהלאי אמר וסבר בדעתו הואיל וכו']. ט) [אולי צ"ל שפרע בזמנו אמרינן מה לו לשקר ונאמן לטענן שפרע תוך זמנו ואף שהוא נגד החזקה לאמר פורע בזמנו ויהואיל ויכול לפטור עצמו ואומר שפרע בזמנו].

גליון הש"ס

גמרא במקום חזקה אמרי' מה לי לשקר. עי' בר"ן קדושין דף לגא ע"א: תוס' ד"ה מי כו' ראי בעיא אב"ה א"י לבוא עלי. לא זכיתי להבין הא שם בנדרים מבואר הטעם דנאמנת בהכי משום דאין אדם מעיזה פניה בפני בעלה והכא נ"ש כן הבנו בירה וכפי דבריו דבא עליה אינו בעלה עוד וא"כ ליכא חזקה זו דהא ממ"נ אינו בעלה ואלרבה כפי דבריה עדיין זקוקה לו ופע"ב:

הגהות הב"ח

(א) גמ' במקום חזקה מה לי פע"ל ותיבת אמרי' נמחק: (ב) תוס' ד"ה כי היכי וכו' זמנו תגיעא מת האב כתוב: (ג) ד"ה ואפי' וכו' תוך זמנו (לרב פפא דמפרש וכו' ואפילו לרב הונא בריה דרב יהושע) תא"מ וכ"כ ס"א וכ"ה בתוס' ולא מיבעיא לרב פפא וכו' אלא אפי' לרב הונא בריה דרב יהושע וכו': (ד) בא"ד עדות בחיי האב נמי מצית למימר:

ה) גם' הענין בערכין דף ד' ספא וספא פי' כל מדבר ומדבר ואמינה הוא]. ב) [נקמן לג. גיטין לד:] כתובות פז. ג) [וע' תוס' כתובות יט. ד"ה מזקה וכו' מה שהגיחו בג"ש]. ד) [קדושין סד: ש"ן]. ה) ל"ל לבע"ח עכו"ם. ר"ם מלסרי ומר"כ. ו) ל"ל במסקנא דהתם. מר"כ. ז) ל"ל דלרבא ודאי לא תקשה למה לא קאמר ד' דהא פליג אריש לקים. מר"כ. ח) [ל"ל בעדים]. ט) [ל"ל דקדושין פרק].

אמר לו דילמא. כיון דמוחזק לן דאין אדם פורע בתוך זמנו לא אמרינן במקום דאיכא חזקה דמרעיה לדבוריה מה לי לשקר וליהמנוהו: **אמר לו הין.** ובפני עדים: **אין לך בידי.** מפרש וחזיל מאי היא: **לא היו דבריס מעולם.** הלכך חייב לשלם שהרי יש עדים שהודה לו בפניהם וכיון דאמר לא לויתי מודה הוא שלא פרע שכל מי שאינו לוה אינו פורע הלכך כאומר לא פרעתי דמי דאילו אמר פרעתי נאמן אפילו לוה בפני עדים דקי"ל בשבועות (דף מא:) המלוה את חבירו בעדים אין צריך לפורעו בעדים: **סמך לפלגא.** שלא היה כותל אדם אריך ככותל הראשון אלא נתניו או בגובהו לא הגיע לגובהו של ראשון: **סמך לכולה.** חייב ליתן לו חלקו ככותל הראשון כאילו סמך כותל שני כנגד כל הראשון דכיון דהתחיל סופו לגמור ויתן תקרה ותגן אע"פ שלא נתן עליו את התקרה (ד) נותן מיד: תוס'. ויעשה עליות ע"ג תקרה ויצטרך לו כותל שהגביה תחילה. ע"כ: **ומודה רב הונא בקרנא ולופתא.** בחיבור שבקרן זוית. לופתא חיבור הרי שהיה סוף ביתו של ראובן דבוק לכותל זה שבין שתי חצרות ולאחר זמן נמלך ראובן זה וחיבר בנין מועט בקרן זוית של סוף ביתו ובליטת הבנין משוכה כנגד מקצת אורך הכותל המבדיל בין החצרות מודה רב הונא דלמאי דלא סמך לא סמך שאין בנין כזה עשוי ליסמך (ה): **ומודה רב נחמן באפריזא ובאקבועי דשורי.** לענין גובה דקאמר רב נחמן דלמאי דלא סמך לא סמך מודה הוא שאם עשה בכותל שסמך מקום הנחת ראשי קורות עליה על פני כולה סופו להגביהו עוד כשיעור גובה עליה ונתנו לה בגובה דכותל ראשון ונותן חלק בכל גובהו: **אפריזא.** עץ ארוך ועב שנותן על פני כל אורך הכותל להניח עליו ראשי קורות ומגין עליהם שלא ירקבו מחמת ליחלוח הכותל ובלשון משנה קרוי מלטיסין(ו). ומי שאין לו (ז) עץ עב עושה חוריס בכותל ונותן נסרים קטנים למעלה ולמטה ולגדדין ומניח בתוכו ראשי קורות והיינו לקבעתא דכשורי: **כי לא הוי חזקה.** שמעון שהגביה כותל החולק בחצר למעלה מד' אמות ועשה בו חלונות לצד ראובן להנחת ראשי קורות כמו שפירשתי לא הוי חזקה לגבי ראובן לאמר אני סייעתיך להגביהו שחלוני שסייעתיך לא היית עושה לי הנחת קורות שאם אבדו לסמוך לו כותל אחר לאחר זמן שאתן עליה תקרה ואף על גב דמתנת ביה הימלטי הם נסרים עביים שנותנים בגדי החוריס להגין על ראשי הקורות ולא אני למימר ראובן אי לאו דסייעי בהדך לא טרחית: **דא"ל שמעון (ו) דכי מפייסת לי לא תפרע אשיפאי.** אמרתי בלבי שאת ממלך לסמוך לי כותל אחר ולאת תקרה ותפייסני בממון במה שהגבהתי לא אצטרך לקלקל כותלי לנקוב בו חוריס להנחת ראשי קורותיך: **אחזיק להורדי.** כל חזקות הללו דשמעתין אינן חזקות שלא שיש לא שיש אלא גבי חזקת קרקע שמחזיק בשדה חבירו ואומר לקחתיו ממך אבל הכא בחזקת תשמישין בעלמא מיירי שמשתמש בשל חבירו ובשעה אחת משתמש בפניו ושותק הויא חזקה כדמוכח לקמן דאמרי' ואי חבריה בטינא לאלתר הויא חזקה וטעמא משום דאמרינן לא שביק איניש לאשתמושי בתוך שלו תשמישים של קניעות בלא רשותו וכיון דמשתמש זה לפניו ושותק י"ל דנטל רשות ממנו או נתן לו ממון ומכר לו תשמישים זה והני מילי דהויא חזקה כגון שטוען הוא מכר לי או נתנה לי במתנה אבל אם טען נשתמשתי בפניו ושתק אינה חזקה כדתנן לקמן בחזקת הבתים (דף מא.) כל חזקה שאין עמה טענה אינה חזקה כילד אמר לו מה אתה עושה בתוך שלי והוא א"ל שלא אמר לי אדם דבר מעולם אינה חזקה כו' וכבל חזקות מיירי לא שנא חזקת שלא שנים ג"ש חזקת יום אחד כי הני. ע"כ: **אחזיק להורדי.** להניח ראשי הריטים דקים על כותל חבירו: **לא אחזיק לכשורי.** להניח עליו קורות כבדות תחת אלו: הכי גרסינן **אחזיק לנעפי אחזיק לשפכי אחזיק לשפכי לא אחזיק לנעפי.** היתה לו חזקה בחצר חבירו שיטפטף גגו מי גשמים לתוכו על פני כל אורך גגו בלא מרזב: **אחזיק לשפכי.** אם רצה עושה מרזב ויקלח כל מי הגג במקום אחד דהא עדיפא ליה לנעל החצר: **א"ד אמר רב נחמן כו' אבל לצריפא דאורבני לא.** גג של צריף שרדי"ל בלע"ז שמכסין אותו בענפי ערבה והיינו אורבני ומתוך שהטיפין סמוכין מאד אין בעל החצר יכול להשתמש תחתיהם: **בירה** שמרזיבו מקלח לחצר חבירו אם ירצה לסלק את מרזיבו ולהניח כל ג) תקרתו בניטוף יכול לעכב עליו ויכול לטענו טוב לי לקבל מימיך במקום א' יותר מכמה מקומות: איכא דאמרי. אחזיק נמי לנטיפי דיכול זה בעל הגג לטענו מאחר שהוזקקת לקבל מימיי מה לי בשפכי מה לי בנטיפי: אבל לצריפא דאורבני. כלומר הני מילי דאמרינן אחזיק לשפכי אחזיק לנטפי אם הגג מכוסה מן דפין שכולא המים אבל אם מכוסה בצריפא דאורבני באגודות של גמי או של קנים שמקלחת המים הרבה שאין שוהה בהן המים יכול לעכב עליו: ג) איכא דאמרי היינו צריפא דאורבני כלו' הני מילי דאין יכול לעכב על נטפי אם הגג עשוי כמות כל גגין שאין

ואמר לו פרעתיך בזמני אמאי לא כו'. הוה מצי לשנויי הא דקתני במחזקת שלא נתן היינו בתוך זמנו או בזמנו ואמר פרעתיך בתוך הזמן דליכא מיגו כדפרי' לעיל אבל לאחר זמנו הוי בחזקת שנתן דבמקום חזקה אמרינן מה לי לשקר אך ניחא ליה לשנויי התם מימר אמר מי יימר דמחייבי לי רבנן דלא תיקשי נמי לאביי ורבא: **כל האומר לא לויתי כאומר בו'.** הקשה ה"ר יצחק מה צריך כאן לעשה כל האומר כו' הא ולאי כיון שכבר הודה תו לא מהימן לומר שלא לוה דבשלמא בשבועות (דף מא: ושם ד"ה כל) צריך להאי טעמא שאומר לו מנה לי בידך והלה אומר להד"מ ואמו עדים ואמרי ראינו שלוה ופרע השתא הא דקאמרי שהדי שלוה מהימני והא דקאמרי (ח) פרע לא מהימני דהא איכו קמכחיש להו דאמר לא לויתי והאומר לא לויתי כאומר לא פרעתי דמי אבל הכא לא צריך כלל ואומר ר"י דאיצטריך לאשמועינן דלא מצי למימר האומר לא לויתי לא שלא לוה כלל אלא כאילו לא לויתי לפי שפרעתי קמ"ל דכאילו אומר לא פרעתי בהדיא: **סמך לפלגא** סמך לכולה. האי לפלגא אירי בין לאורך בין לגובה: ח) **ומודה רב הונא בקרנא ולופתא.** מפרש ר"ת קרנא להיכר שלא יאריך החומה יותר שבסוף אותו כותל שסמך (ט) מייפיה לקרנא כלפי כותלו של חבירו ולופתא הוי היכר שלא יגביה הכותל יותר כגון שעשה היכר בראש החומה לפי דכשורי שאם עשה החומה גרה למעלה שיפלו הנשמים מחוץ לחומה ולא יהא שם ומודה רב נחמן באפריזא היא היכר שיאריך עליון הכותל שבסוף אורך החומה אינו שוה אלא אבן אחת בולטת ואחת שוקעת דולאי עליון יאריכנו ואקבעתא דכשורי היינו שעשה מקום הנחת ראשי קורות דמוכח שסופו להגביה עד שיעור גובה עליה: הלי

לכשורי אחזיק להורדי אמר רב נחמן אחזיק לנטפי אחזיק לשפכי אחזיק לשפכי לא אחזיק לנטפי ורב יוסף אמר אפילו אחזיק לשפכי אחזיק לנטפי א"ד אמר רב נחמן יאחזיק לשפכי אחזיק לנטפי לנטפי אחזיק לשפכי אבל לצריפא דאורבני לא רב יוסף אמר יאפי' צריפא דאורבני עבד רב יוסף עובדא בצריפא דאורבני אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה המשכיר בית לחבירו בבירה

מסורת הש"ס

ח) שבועות לח:, ב) שם מא: כתובות פח., ג) [כפרוץ ערך לפתח המרץ כפי' סוגיא זו], ד) [עי' ב"ק קז.], ה) נפי' מהרש"ל הל"ת],

גליון הש"ם

גמרא דעבד ליה היבלאי. מלשון הכתוב ומומנתם במלא (ירמיה מ"ג ט'): רש"י ד"ה אחזיק להורדי בו' בגון שטוען הוא מכר לי. עי' לקמן דף כג ע"ל תוס' ד"ה ואם:

הגהות הב"ח

(ה) גמ' דאמר ליה פרעתיך נמחן: (ב) שם ומודה רב נחמן בתפריא ובאקבעתא דכשורי אמר רב נחמן כי מי לא הויא חזקה ואע"ג דמתנה ביה הימלטי דאמר ליה אמינא אמינא לי מפייסת: (ג) שם ואמר רב נחמן אחזיק להורדי לא אחזיק לכשורי לכשורי אחזיק לכשורי רב יוסף אמר אחזיק להורדי אחזיק לכשורי איכא דאמרי אמר ר"נ אפי' אחזיק לכשורי לא אחזיק להורדי אינא דאמרי אמר רב נחמן אחזיק לכשורי: (ד) רש"י ד"ה סמך לכולה וכו' אם בתקרה עדיין נותן מיד: (ס) ד"ה ומודה רב הונא וכו' ליתן יותר הס"ד: (ו) ד"ה דתפריזא וכו' ומי שאין לו אותו עץ עב: (ז) ד"ה דא"ל שמעון לכי מפייסת וכו' תקרה ומעזיבה ומפייסני כו' ולא אלטרך: (ח) תוס' ד"ה כל וכו' שפרע לא מהימני וכו' דלא מצי למימר הא דאמרי לא לויתי לא שלא לויתי כלל: (ט) ד"ה ומודה וכו' שסמך עושה כיפיה לקרנא וכו' בראש החומה כמו שרגילים:

רבינו גרשום

והלה אומר לפני עדים הן. אין לך בידי מעולם חייב הואיל והודה לו מעיקרא: פרעתיך בזמנו. באותו (היום) שתבעו. אלמא דבמקום חזקה לא אמרי' מה לי לשקר. לא לעולם בעלמא אמרי' מה לי לשקר והכא כי אמר ליה אידך אין לך בידי משום מאי חייב לאו זמן ותוך זמן איכא הכא. אלא מש"ה חייב אחמול אמר לו הן בפני עדים ועכשיו אמר ליה אין לך בידי כמאן דכפר ליה בחר הודאתו דמי ו) הכא אמר לויתי ויש עדים שלא יכול לומר לא פרעתי דמי וחייב לפרע ולעולם מיהא ליכא למימע מינה: **פיסקא** סמך לו כותל אחר. כדפרישית לעיל: סמך לפלגא סמך לכולה. שאם סמך זה כותל כנגד אותו כותל שהגביהו חבירו משלו ולא האריכו כשיעור אותו כותל כולו אלא כנגד חציו (משום דאמר סמך לכולה) אעפ"כ אמר רב הונא מגלגלין עליו את הכל ויתן חלקו הנגיע בכל הכותל אע"פ שלא סמך אלא כנגד חציו משום דאמרי' היום או למחר ימלך בעצמו ויאריכנו כנגד כולו: מה דסמך סמך. שכנגד אותו שיעור שסמך יתן חלקו ותו לא דלא מחייבי ליה עכשיו משום היום ומחר: קרנא שאם התחיל אותו כותל שסמך מרחוק שלא כנגד אותו כותל שהגביה חבירו אלא סופו של אותו כותל שסמך אותו כנגד זוית של אותו כותל שהגביה חבירו בהא מודה רב הונא שאין מגלגלין עליו ליתן אלא כנגד חלקו באותו קרן שאם היה דעתו לסומכו היום ומחר כולו כנגד אותו כותל לא היה בונה משך בנינו לצד אחר לופתא אנפנדי"ף בלע"ז כלומר שלא סמך האי כותל כנגד גובה של כותל חבירו אלא הגביהו כנגד מחצית כותלו של חבירו ולא משום בית אלא לקרות עליו מעט בהא מודה רב הונא שלא יתן אלא כנגד אותו גובה של אותו לופתא לפי שאין בדעתו להגביהו יותר: ומודה רב נחמן

ו) [אולי צ"ל בתר הודאתו דמי והכיני דאומר לא לויתי ויש עדים שלוה דאיתו יכול לומר לי דפרעתי דמי ותחיב לפרוע וכו']: ז) [אולי צ"ל לסלק את מרזיבו ולהניח המים מכל תקרתו כניעוף וכו']: ח) [ר"ל דאיכא דמפרשי פירוש אחר בצריפא דאורבני:

בבא מ' מי' פ"ו מהל' טוען הל' ו' ופ"ז הלכה ה
סמג עשין לה טוש"ע מ"מ מ' מ' עט סעיף י:
ל ב מי' שם פ"ו הל' ג
סמג שם טוש"ע מ"מ שם
סעיף ו והגה"ה:
לא ג ד מי' פ"ג מהל'
שכנים הל' ו סמג עשין
פג טוש"ע מ"מ מ' קט
סעיף י:
לב ה מי' פ"ח מהל'
שכנים הל' ט סמג עשין
פה טוש"ע מ"מ מ' קנג
סעיף יט:
לג ו מי' שם הל' ז טוש"ע
שם סעיף טז:
לד ז ח מי' שם הל' ו
טוש"ע שם סעיף י:

לעזי רש"י

שרדי"ל [בורדי"ל]. בית קטן.

רבינו גרשום (המשך)

באפריזא. היינו מורפט"א בל"ע אע"ג דאמר רב נחמן למאי דסמך סמך דלא יתן אלא כנגד שיעורא דסמך מודה שאם סמך כותלו כנגד חציו גבוה כמו אותו כותל שהגביה חבירו וחציו האחר עשה נמוך והניח על הנמוך אפריזא ודאי גלי דעתיה דהיום ומחר יניח על אותו אפריזא קורות ויגביהו בשנה לאחר זמן ובהאי מודה רב נחמן דמגלגלין עליו את הכל ואית דאמרי אפריזא (נחר) [נסר] ארוך שמשקעין באורך הכותל וכונין עליו בדי שתקשר הכותל יפה וכן בקבעתא דכשורי שאם עשה באותו מחיצה הנמוך מקום חורין כדי לקבוע בהן לאחר זמן קורות אע"ג דהשתא לא קבע בהן מגלגלין עליו את הכל דגילה דעתו דלאחר זמן יעשה שם עלייה ויגביהו: בי כוי לא הוי חזקה. כגון סמך כותלו לחצר חבירו והוי בכותלו של זה חלונות חורין לצד חצר חבירו אין יכול חברו להחזיק בזה הכותל ולומר שיש לו חלק בזה הכותל מחמת אלו החורין הפתוחין לרשותו ואע"ג דעבוד ביה בהנהו כוי המלטה כעין שערשין בחלונות שקובעין שם הקורות מקיפין החור בלבנים כדי שלא יקבו ראשי הקורות מלחלוח החורמ ואע"פ שטוען בעל חצר אני עשיתי דמוכח שסופו להגביה עד שיעור גובה עליה: אחזיק לשפכי. איכא דאמרי אחזיק לכשורי. הואיל והחזיק בו בכותל קובע מה שירצה: אחזיק לשפכי. שאם יש לא' חזקה בכותל חבירו לקבוע בו זיזין לא יקבע בו קורות דיכול לעכב עליו ולומר אם הוחזקת לזיזין שהם דקין שאין מרעין את הכותל כל כך קורות ודאי לא תחזיק בו לקבוע קורותיך שהם עבין: איכא דאמרי אחזיק להורדי אחזיק לכשורי. הואיל והחזיק בו בכותל קובע מה שירצה: אחזיק לשפכי. לנטפי אם מכוסה בצריפא אבל אם מכוסה בצריפא דאורבני אם יכול לעכב עליו: אחזיק לנטפי. אם הגג עשוי כמות כל גגין שאין